

HALLITUSOHJELMAA NOUDATTAMAAN

Ilmastonmuutoksen torjuminen on yksi sinivihreän hallitusohjelman ydinkohtia. Muutokseen voidaan vaikuttaa mm. yhdyskuntarakenteella.

Tässä *Maankäytössä* tarkastellaan kasvavien kuntien haja-asutuksen problematiikkaa. Kaikki asiantuntijat ovat huolissaan yhdyskuntarakenteen hajoamisen seurauksista.

”Luonnonvarojen kulutus, päästöt sekä kustannukset lisääntyvät haja-asutuksessa”, toteaa **Irmeli Wahlgren** kirjoituksessaan.

Etäisyys työpaikoista, kouluista, palveluista, harrastuksista ja lasten kaverista koituu ympäristökuorman lisäksi perheelle kustannukseksi ja elämänlaatuputteeksi.

Haja-asutuksen kasvu on seurausta tonttien ja asuntojen kohtuuttomista hinnoista. Se kumpuaa kysynnän ja tarjonnan epätasapainosta, joka on seurausta päätöksenteon kyvyttömyydestä – ei maapulasta.

Hallitusohjelman ”yhdistäviä arvoja” ovat mm. ”ihmisen ja luonnon tasapaino, vastuu ja vapaus, välittäminen ja kannustaminen”. Hallitus lupaa mm. sovittaa yhteen ihmisten asumisen toiveet ja tarpeet sekä yhteiskunnan tarpeet ja kestävän kehityksen. Hallitus vauhdittaa asuntomarkkinoita valtion, kuntien ja alan toimijoiden yhteisin toimenpitein. Hallitus laatii toimenpideohjelman valtion ja Helsingin seudun kuntien kesken kohtuuhintaisen tonttitarjonnan lisäämiseksi. Kaavoitus- ja maapoliittisten keinojen monipuolista käyttöä kunnissa edistetään hyvän yhdyskuntasuunnittelun toteuttamiseksi sekä kuntien maanhankinnan ja tonttitarjonnan lisäämiseksi.

Hallitus lupaa ”jatkaa asuntotuotantoon sopivien maiden myymistä kunnille kohtuuhintaisesti tarvittaessa maankäyttösuojia hyödyntäen”.

Näin lupasi edellinenkin hallitus. Kuinka kävikään? Vantaa haaskasi kymmeniä miljoonia

Hallitusohjelman toteutus vaatii päättäjiltä uutta ajattelua ilmastonmuutoksen torjunnassa ja asunontarvitsijoista välittämisessä.

verorahoja selvittämättömin perustein valtiolta Spondalle siirtyneisiin maihin. Järvenpäässä on vireillä lunastus, kun Kapiteeli ei myynyt maata kaupungin tarjoamaan hintaan. Lunastuslupaakin Valtiovarainministeriö vastusti ankarasti. Sankareiksi nousivat Järvenpään kaupunki ja Ympäristöministeriö. Tuusulassa Senaatti-kiinteistöjen kauppamiehet vievät kunnan neuvottelijoita kuin passiä narussa. Järvenpään ohella Kerava piti pintansa: se osti Kapiteelilta raakamaat 2 eurolla neliöltä.

Itse pääministeri erehtyi taitamattomasti suosittelemaan maankäyttösuojia ja antoi väärän signaalin muutenkin horjuvaan päätöksentekoon. Tämä kummittelee hallitusohjelmassakin.

Asenteet, jotka estävät esimerkiksi lunastuksen käytön, korostavat maanmyyjien oikeuksia. Kaskenpoltoaikaan sopinut perusrakennusoikeus on maailmalla yhtä outo kuin jokaisen amerikkalaisen oikeus ryhtyä pyssymieheksi. Muissa Pohjoismaissa perusrakennusoikeudesta luovuttiin jo 1970-luvulla. Perusrakennusoikeus tekee yleiskaavoista laskel-

mia, joissa kaikille on jaettava tontinmyyntioikeuksia. Tulot kanavoituvat maanomistajille mutta kustannukset jäävät veronmaksajille ja harmit asukkaille. Tästä kuntataloudelle aiheutuu kestävämpiä vaikeuksia, kuten **Risto Kuisma** toteaa

tässä lehdessä.

Hallitus ohjaa ”lisävaroja maaseudun vesihankkeiden rahoittamiseen, jotta haja-asutusalueet tulisivat mahdollisimman kattavasti vesi- ja viemäriverkostojen piiriin”. Oikeutettu vaatimus tietysti asukkaiden kannalta mutta tilanne on ristiriitainen. Asutusta on syntynyt ”perusrakennusoikeutena” väärään paikkaan. Kun vesijohto ja viemäri on rakennettu, täytyy investoinnin hyödyntämiseksi rakentaa lisää väärään paikkaan. Suunta on kestävän kehityksen vastainen.

Hajarakentaminen taajamien liepeillä haittaa lisäksi järkevää maanhankintaa ja kaavoitusta. 1–2 ha:n tontit pirstovat rakenteen ja synnyttävät ”Nimby-asukkaat”, jotka vastustavat kaikkea uutta rakentamista.

Hallituksella olisikin ainutlaatuinen tilaisuus johtaa suomalaisia hallitusohjelman toteuttamiseksi uuteen ajatteluun. Myös lunastuksen käyttöön kannustaminen, urbanisoituvaan yhteiskuntaan soveltumattoman perusrakennusoikeuden poistaminen tai rajaaminen, Sipoon ja Tuusulan tapaisten kuntaliitosten ripeä toteutus ja valtion maiden aito luovuttaminen kunnille rakennusmaaksi antaisivat hallitukselle kansalaisten arvostuksen ja johtaisivat muiden esitysten kanssa hallitusohjelman yleviin päämääriin.

Ainutlaatuisiksi tilanteen tekee se, että ”sosialismista” olisi porvarihallituksen valtakautena entistäkin naurettavampaa puhua.

Suomalaiset ovat historian käännteissä seuranneet johtajiaan, kun asiat on perusteltu. Hallituksen tarvitsisi vain noudattaa kirjoittamaansa ohjelmaa.

PEKKA LEHTONEN

Päätoimittaja

pekka.lehtonen@a1netti.com